

„SALAINEN OPPI“

Pekka Ervastin esitelmä 18.7.1931

Yksitoista vuotta kirjan „Paljastettu Isis“ ilmestymisen jälkeen – toisin sanoen vuonna 1888 – ilmestyi Lontoossa Madame Blavatskyn toinen suurteos – itse asiassa hänen kolmas pääteoksansa. ----- suomeksi: „Salainen Oppi, tieteen, filosofian ja uskonnon yhdistelmä“.

Tämän kirjan ilmestyessä Madame Blavatskyn nimi oli jo tunnettu, jopa kuuluisakin. Hän oli niinkuin ennenkin Teosofisen Seuran kirjeenvaihtaja sihteeri, mutta nyt oli Teosofinen Seurakin tunnettu ja kuuluisa. Teosofinen Seura oli jo levinnyt ja saanut haaraosastoja kolmeen maanosaan: Amerikkaan, Aasiaan ja Eurooppaan. Teosofian nimi oli tunnettu ympäri sivistyneen maailman. Mikä oli asiassa surullinen puoli, oli se, että Madame Blavatskyn nimi oli vedetty lokaan. Paria vuotta ennen, kuin Salainen Oppi oli ilmestynyt, oli Madame Blavatsky leimattu – niinkuin tiedämme – aikamme suurimmaksi uskonnolliseksi petturiksi. Vuosien 1885–86 vaiheilla oli ilmestynyt kuuluisa Psykkisen Seuran raportti, nuoren maisteri Hodgsonin toimittamana, joka teki selkoa muka Madame Blavatskyn oletetuista okkultisista ilmiöistä. Mad. Blavatsky oli – nimittäin Intiassa ollessaan, johon oli muuttanut Olcottin kanssa vuonna 1879, ja jossa hän oli toiminut 6–7 vuotta – tehnyt niin sanottuja okkultisia ilmiöitä, melkeinpä julkisesti – ainakin semmoisessa piirissä, jossa oli kaikenlaisia asianharrastajia, jopa perheiden tuttavikiäkin läsnä – ja näistä ilmiöistä oli tehty tarkkoja merkintöjä muistiin ja todistettu läsnäolijain nimikirjoituksilla. Mister Sinnet oli sitten julkaissut kirjan nimeltä „Salattu maailma“, jossa hän kertoo nimenomaan näistä H. P. B:n okkultisista ilmiöistä, joiden tarkoituksena oli todistaa osaksi, että oli olemassa

muitakin voimia, että oli olemassa muitakin aineen ilmenemis-
muotoja kuin ne, jotka olivat meille tunnettuja ja että oli olemas-
sa suurempia, korkeampia, kehittyneempiä ihmisolentoja kuin
mitä me tunsimme näkyväisessä maailmassa. Nämä ilmiöt olivat
vaikuttaneet voimakkaasti niihin, jotka saivat niitä nähdä.
Psyykkinen seura Lontoossa, joka oli perustettu tutkimaan näitä
tämmöisiä ilmiöitä, rupesi myöskin ajattelemaan ja harrastamaan
näitä H. P. B:n ilmiöitä, varsinkin kun he olivat pyytäneet eversti
Olcottin kertomaan niistä. Ja sitten seura mietti, että nämä asiat
ovat ihmeellisiä, sillä ne eivät ole tunnettuja mediumistisiä ja
spiritistisiä ilmiöitä – H. P. B. oli nähtävästi aivan toisenlainen
ihminen, kuka ties' hänen takanaan oli olemassa korkeamman
laatuisia olentoja. Tämä oli siksi jännittävä asia heidän mieles-
tään, että he päättivät ottaa virallisella tavalla selkoa näistä
ilmiöistä. He eivät itse huomanneet, kuinka hassua oli vuosia sen
jälkeen kun asiat olivat tapahtuneet, ruveta niitä tutkimaan. He
lähettivät nuoren Mr. Hodgsonin tutkimaan näitä ilmiöitä. H. P.
B. ei ollut silloin enää siellä, vaan Euroopassa. – Mikä oli
oikeastaan aiheuttanut Psyykkisen Seuran toimenpiteen? – Sen
oli aiheuttanut se seikka, että Intiassa oli eräs lähetyssaarnaajain
toimittama – jesuiittain – lehti, joka päätti, että H. P. B:n tekemät
ilmiöt olivat humpuuki-ilmiöitä, ja väittivät tämän sen nojalla,
että H. P. B:n palveluksessa ollut rouva Coulomb oli muka
paljastanut asiat näille patereille ja tämä herätti tietysti jonkun
verran huomiota, jonka tähden Psyykkinen Seura päätti ottaa
asioista selvää. Mr. Hodgson tuli Intiaan, ja tuloksena hänen
tekemistään tutkimuksista oli seurauksena hänen kuuluisa
raporttinsa, jossa hän leimasi H. P. B:n ilmiöt humpuu-
ki-ilmiöiksi, ja jossa oli pantu paljon arvoa tuon rouvan ja hänen
miehensä ilmiantoihin ja väitteisiin. – Tämä oli herättänyt
tavatonta huomiota silloin kaikissa teosofeissa ja monet hylkäsi-
vät silloin jo H. P. B:n, mutta toiset innokkaammat kuten
Hartmann, Olcott y.m. panivat tutkimuksen toimeen Intiassa,

Adjarissa ja kirjoittivat tarkan vastauksen Hodgsonin raporttiin. Tämä todisti kohta kohdalta, kuinka epäpäteviä hänen hankkimansa tiedot olivat. Mutta kuinka onkaan aina maailmassa! Eivät ihmiset valistuneet hyvästä, jos olivat saaneet paha puheenaihetta. Sentähden maailma ei valistunut Teosofisen Seuran tekemästä vastauksesta, vaan maailman mieleen jäi ainoastaan epämääräinen tieto siitä, että M:me Blavatsky oli suuri huijari ja petturi. Ja sentähden, kun Salainen Oppi ilmestyi Lontoossa, ei sitä otettu vastaan sillä tavalla kuin Paljastettu Isis New Yorkissa. Salainen Oppi otettiin verrattain kylmästi vastaan. Jotkut lehdet kirjoittivat kiittäviä arvosteluja, mutta useimmat vaikenivat ja oppinut maailma ei tahtonut tietää mitään Salaisesta opista. Se otettiin vastaan täydellisellä vaikenemisella. Ja aivan kuin sen tekijä H. P. B. itse olisi tämän aavistanut, kirjoitti hän kirjansa ensimmäiselle lehdelle: „Tämä kirja on omistettu kaikille tosi teosofeille; heitä varten se on kirjoitettu.“ Hän tietysti ennakolta tiesi, että maailma ei nyt välittänyt hänen salaisesta opistaan; se oli saanut nyt aihetta kylliksi siitä, että hän muka oli niin suuri petturi. Sentähden hän tiesi, että Salainen oppi kulkisi viime vuosisadan oppineiden ja ajattelijain ohi tuntemattomana tekijänä. Mutta hän sanoo myöhemmin, että tässä kirjassa on julkaistu siksi paljon sellaisia oppeja ja käsityksiä maailman luomisesta ja ihmisen syntyperästä, että tässä riittää tutkimisen aihetta pitkiksi ajoiksi ensi vuosisadan aikana – ainakin siihen saakka, kunnes ensi vuosisadan lopulla tulee uusi lähettiläs taas Valkoisen Veljeskunnan taholta maailmaan. Nyt on tässä kirjassa esitetty siksi paljon tieteellisiä asioita, että niitä ei tietenkään voisi ymmärtää, mutta kahdeskymmenes vuosisata on näyttävä tieteellisten havaintojen ja löytöjen todistavan oikeiksi monet näistä väitteistä, joita Salainen Oppi esittää. Ja kummallista on, että tällä vuosisadalla, myöskin jo viime vuosisadalla – sen lopulla – on tehty kaikenlaisia tieteellisiä havaintoja, jotka ovat mullistaneet entisiä käsityksiä: astronomi-

an alalla, kemian alalla – silloin kun radiumi löydettiin, fysiikan alalla – silloin kun radiokoneet keksittiin, puhumattakaan Edisonin keksinnöstä ja tieteellisillä aloilla monista muista. On siksi paljon asioita tullut ilmi, että nyt enää eivät todelliset tiedemiehet, jotka ovat tehneet tutkimuksia ja seuranneet aikaansa, uskalla olla materialistejä, sillä Salainen Oppihan oli kirjoitettu materialismin torjumiseksi. Materialismi oli se väärä maailmanoppi ja elämäkäsitys, jota vastaan H. P. B. taisteli. Hän tahtoi valistaa – ja näyttää, että elämässä on henki, ja se on se, joka lopullisesti voittaa. – Sentähden hänet otettiin kylmästi vastaan eläessään. Mutta nyt hänen Salainen Oppinsa on alkanut saada uutta huomiota ihmisten kesken näillä viimeisillä vuosikymmenillä. Siitä on nyt painettu yhä uusia painoksia Amerikassa ja Englannissa – en tiedä, onko toisissa maissa. Englantilaisessa maailmassa on otettu yhä uusia ja uusia painoksia – Salainen Oppi on suuresti levinnyt. – Teosofisen Seuran jäsenet esimerkiksi tässä väliajalla – tämän vuosisadan kahtena ensimmäisenä vuosikymmenenä – eivät enää välittäneet Salaisesta Opista. Heidän mielestään teosofia oli mennyt eteenpäin – tutkittiin ainoastaan uudempia oppeja. Salainen Oppi jäi hyllylle lojumaan – ei sitä kannattanut lukea. Mutta sitten tapahtui muutos teosofisessakin maailmassa. Nyt kaikki teosofit rientävät ottamaan selvää Blavatskyn kirjoituksista, tahtovat tutkia Salaista Oppia ja tulla osalliseksi sen viisaudesta. Ja nyt on yleinen huomio se, että tämä kirja on merkillinen kirja; tässä on esitetty semmoisia asioita, joita tieteellinen maailma nyt toteaa. Mainitakseni: Salainen Oppi väitti, että darvinistinen oppi ihmisen polveutumisesta apinasta oli kerrassaan tuulesta temmattu – apina oli degeneroitunut ihmisen jälkeläinen. – Se herätti silloin paljasta naurua, kun Darwinin oppi oli ainoa valo maailmassa. Nyt tiedemiehet väittävät, että on aivan hullunkurinen se olettaus, että ihminen olisi periytynyt apinasta, vaan että se on päinvastoin; ihminen on aina ollut ihminen. Ja viimeiset tiedot

kertovat, että ihminen on nyt aivan tämmöisenä ollut olemassa ainakin 1,250,000 vuotta, mutta että ihminen ihmisenä on ollut olemassa varmastikin kaksikymmentä miljoonaa vuotta tämän maan päällä. Meidän aikamme oppineet toistavat Salaisen Opin väitöksiä. Ja sentähden me voimme ymmärtää, että Salainen Oppi kelpaa sangen ihmeelliseksi, viisaaksi ja oppineeksi tutkimuskirjaksi näille ja tuleville sukupolville tulevina vuosikymmeninä.

Salainen Oppi – niin kuin Isis Unveiled – on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisen osan nimenä on „Maailman Synty“ ja toisen – „Ihmisen Synty“ ja koska tietysti tulisi mahdolliseksi käydä tämän Salaisen Opin sisällön läpi yhdessä tai parissa esitelmässä, niin tahdon huomauttaa tänä iltana parista seikasta, joista puhutaan ensimmäisessä, edellisessä osassa maailmansyntyopin yhteydessä.

Mennäksemme ensin tuommoisiin havainnollisiin astronomisiin asioihin, joista opimme jo kouluissa – vanha tuttu maailman syntyteoria sanoo, että avaruudessa ensin muodostuu alkuainesta, tähtiäsvaa. Sitten tässä tähtiäsvassa eli nebuloosassa syntyy pyörre, joka nopeasti pyörii ja siitä muodostuu keskus, suuri pallo, josta tulee aurinko, joka itsestään singahuttaa osia, joista syntyy planeettoja ja ne kiertävät auringon ympäri sen vetovoiman vaikutuksesta. – Tämä oli Kant-Laplacen teoria. Ja muistamme kuinka Laplace, kuuluisa astronomi, vastasi Napoleonille kerran tämän kysyessä häneltä: „mitä te arvelette Jumalasta?“ – Hän vastasi: „me emme enää tarvitse koko sitä hypoteesiä“. – Salainen Oppi ulkonaisissa asioissa sanoo, että Kant-Laplacen teoria on väärä. Sillä lailla eivät tähdet ja aurinkokunnat ole syntyneet. Salaisen Opin mukaan on kyllä ensimmäinen tila maailmankaikkeudessa, avaruudessa kaaos. – Mutta, mitä merkitsee kaaos? – Se ei suinkaan merkitse samantilaista epäjärjestyttä, kuin me ymmärrämme. – Tämä kaaos tarkoittaa vaan, että ei ole vielä olemassa mitään muotoa –

havainnollista, ilmiöllistä —. Kaaos on vain se ihmeellinen tila, jolloin kaikki aine, materia on näkymättömässä tilassa, mutta se täyttää koko avaruuden. Se on täynnä ainetta, mutta näkymättömässä tilassa. Sitten kyllä tästä kaaoksesta syntyy tähtiusvan kaltaista ainetta. Ja salainen Oppi sanoo, että kun me katselemme ulos avaruuteen, niin näemme tuon kuuluisan ja kaikille tutun linnunradan ja tämä linnunrata se on juuri tätä alkuainetta, semmoista alku-usvaa. Mutta tietysti saattaa olla myöskin miljoonittain valmiiksi muodostuneita aurinkokuntia, mutta linnunrata on kuitenkin enimmäkseen alku-usvaa, joka on kaaoksesta syntynyt ensimmäisenä ilmiöllisenä muodostumana ja tästä alkuperäisestä usvasta syntyy kuin nebuloosja, tähtiusvia ja niissä alkaa liikettä. Mutta se liike ei suinkaan ole tuommoista pyörivää liikettä, joka tapahtuisi määrättyssä pisteessä avaruudessa, ikäänkuin tuleva aurinkokunta, vaan se liike on sen laatuista, että suuri tähtiusva lähtee matkalle ympäri avaruuden; äärettömällä vauhdilla syöksee avaruuteen ja ottaa ensimmäisen muodon, komeetan muodon. Salaisen Opin mukaan on komeetta ensimmäinen semmoinen elämän muodostuma; ei loppupäätös, vaan alkumuodostuma. Ja jos komeetta ei pääse kulkemaan sillä tavalla, että se siten itsestään pysähtyy johonkin, vaan jos sen vauhti hiljenee sen kautta, että se kohtaa esteitä, niin silloin se häviää vähitellen olemattomiin. Mutta jos se on onnistunut yrityksessään, niin se kulkee tuommoista rataa, kunne se itsestään aivan kuin väsy vauhdissaan ja pysähtyy johonkin kohtaan avaruudessa ja jää siinä hiljaa olemaan, ja siitä muodostuu aurinko ja sitten ei suinkaan tästä auringosta sinkoile ulos mitään kiertotähtiä. Asia on niin, että tämä aurinko kun on ollut olemassa jonkun aikaa — tuhansia miljoonia vuosia — niin se myöskin kulkee avaruudessa, mutta paljon hitaammin. Kun se sitten jostain syystä — ehkä kohdatessaan toisia vastuksia avaruudessa tai kadottaen oman sisäisen elämänvoimansa — kuolee ja hajoaa alkuosiinsa. Nuo osat jatkavat sitten kulkuaan

avaruudessa ja kulkevat eteenpäin avaruudessa pimeinä, jonkunlaisina suurina palloina, kunnes ne joutuvat kosketuksiin jonkun auringon kanssa, joka vetää ne omaan auraansa ja panee pyörimään itsensä ympäri. Kaikki planeetat ovat syntyneet auringoista kylläkin, mutta ei sillä tavalla kuin Laplacen teoria edellyttää, vaan sillä tavalla, että joku toinen aurinko on kuollut ja sitten sen eri osat ovat tulleet elävän pallon vaikutuspiiriin ja muodostaneet aurinkoja vähitellen sen ympärille. Sitten taas, kun aurinkokunta häviää, menevät takaisin kiertokulkuun ja siitä tulee uusi nebuloosa, mutta hajoamistilassa. Mutta aurinko itse hajoaa osiin ja lähtee kulkemaan ja samalla se on kuin syönyt itseensä planeetatkin. Se on aurinkokunta, joka hajoaa tuolla tavalla osiinsa ja sitten joutuu joko nebuloosaksi taikka – jos osia on semmoisia, – että joutuvat kiertotähdiksi toisen auringon ympärille. – Tämmöistä on siis kosmoksessa – sanoo Salainen Oppi; siis toisenlaista kuin vanhan teorian mukaan. – Kerran Laplacen teoriaa esitettiin havainnollisesti koulussa. Siellä pyöritettiin jotain palloa ja kun se pyöri, erkani pieniä palasia ja pyöri isomman pallon ympäri. Ja opettaja sanoi: tämä on aurinko ja nämä pienet ovat planeettoja; semmoinen on meidän aurinkokuntamme synty. – Silloin eräs pieni poika sanoi: kuka se sitten avaruudessa pyörittää tuota aurinkoa? – Opettaja tuli hämmästyneeksi; hän ei ollut tullut ajatelleeksi sitä asiaa, koska viisaat tiedemiehet olivat esittäneet tuon maailman syntyopin, eikä hän ollut itse ajatellut sitä sittemmin. Ja pieni poika kysyessään pani hänet hämmästyämään, hänet, tieteen, fysiikan ja kemian opettajan. Hän ei ollut puhunut Jumalasta mitään, eikä hän uskonutkaan Jumalaan. Hän jäi hämmästyneeksi ja sanattomaksi. – Pieni poika itse huomautti sitten: lienee Jumala, joka pyörittää sitä. – Tämän asian on tietysti Salainen Oppi ottanut lukuun, sillä jos tämä maailman syntyteoria kuvaa joitakin ulkonaisia asioita, havainnollisia asioita tässä näkyväisessä, fyysisessä maailmassa, kätkeytyy sen taakse aivan henkisiä todellisuuksia, toisenlai-

sia salaisuuksia. Me tiedämme, että Salainen Oppi viittaa siihen, että elämä on yksi, mutta tämä suuri salaperäinen elämä, joka on yksi ja kaiken takana, itse asiassa on tuntematon tai tutkimaton, ehdoton —. Se ei ilmenekään, se on vain salaisuutena kaiken olemassaolon takana, kaiken ilmennyksen takana. Me emme voi sitä määritellä, sillä niinkuin vanhat intialaiset filosofit sanovat: „----, ei ole näin“. Siitä emme voi antaa positiivista määritelmää, ainoastaan negatiivisesti sanoa: ei se ole sitä, mitä kuvittelemme. Sentähden se ainoa yksi absoluuttinen elämä, joka on oleminen ja olemattomuus, on tuntematon, mutta se on välttämätön meidän järjellemmekin. Mutta tämän sisällä piilee merkillisiä ilmene- misvoimia, tahtoa ja pakkoa, välttämättömyyttä, joka tekee, että se elämä ilmenee maailmana, kosmoksena — niinkuin hindulai- nen filosofia sanoo: Parabrahmanista tulee aina ilmi Brahma eli ilmennyt Jumala. Tämä Jumala on Salaisen Opin mukaan heti silloin kaksinainen: henki eli tajunta, ja aine eli muoto; se on henki ja aine, tajunta ja muoto. Se on aineellisuuden juuri. Ei mitään ilmennystä ole ilman tajuntaa, — henkeä, — muotoa, — ainetta, oli se siten se aine kuinka henkevä, olematonta tahansa, se kuitenkin on niin, sillä henki ja aine ovat välttämättömiä — ne absoluutin molemmat poolit ja niitä yhdistää elämisen voima. Jos sanomme, että henki on kuin subjektina ja aine on kuin objektina, niin jos sanomme, että subjektina on Minä ja objektina sama Minä, niin sanomme: minä katselen itseäni, — taikka kuten voimme sanoa — minä rakastan itseäni. — „Jumala rakastaa maailmaa“ — on silloin sama asia, ja tämä ensimmäinen ilmennys tapahtuu meille aivan käsittämättömässä metafysiillisessä maailmassa. Me emme suinkaan voisi kuvitella, että se on mitään, mitä me voisimme tajunta. Se on täydellisesti absoluut- tinen ja metafysiillinen asia. Sitten vasta tuossa kolmannessa tulee ilmi seitsemän; ne taivaalliset luojajoukot heräävät sitten ja muodostavat yhdessä aivankuin suuren maailman järjen, suuren ajattelijajoukon, joka alkaa maailmoita luoda. Nämä suuret

seitsenkertaiset joukot ovat sitten maailman luoja – ei millään semmoisella tavalla, että loisivat mitään tyhjästä, taikka sillä tavalla kuin me opimme koulunpenkillä, vaan että –, ne aivan kuin vierittävät ulos itsestään . . . Nekin noudattavat tuon suuren Isän tapaa, katsella ajatuksen silmillä sitä ihannetta, jonka heidän täytyy vuodattaa itsestään. Luominen on jonkunlaista emanatioita; ei mitään taikaluomista, vaan ulosvierittämistä. Ne ensimmäiset Arkkitehdit, jotka katselevat meidän maailmamme täydellistä ihannetta, jotka katselevat suurta, täydellistä ihmistä – kukin omalla tavallaan –, eivät ryhdy itse työhön, vaan puolestaan vierittävät itsestään ne joukot, jotka puolestaan ryhtyvät itse siihen rakentajatyöhön. Ne ensimmäiset joukot ovat kuin arkkitehtejä; sitten tulevat järjestyksessä mestarit ja työmiehet. Ja sillä tavalla maailma suuressa hierarkiassa vähitellen luodaan ja se, mitä me näemme tässä maailmassa on viimeinen, alhaisin tulos kaikkien näiden näkymättömien voimien rakastavasta työstä, ajatuksen keskityksestä ja suuresta itsensä uhraamisesta.

Salainen Oppi sanoo, että tuo suuri avaruus, tuo suuri ehdoton, joka on kaiken takana, se on kuin ehdoton pimeys ja tässä pimeydessä ne kaikki heräävät. Logokset ovat kuin valovälkkeitä – valoja, jotka loistavat pimeydessä ja joita pimeys ei käsitä, ja jotka eivät itse käsitä pimeyttä. Sillä pimeys kuvaa paremmin ehdotonta, kun valo. Pimeydessä ei ole mitään enää; ei näy muotoja. Siinä ei voida mitään eroittaa. Siinä vallitsee liikku-mattomuus, hiljaisuus . . . Siinä vallitsee kuolema. Mutta pimeydestä syntyvä elämä – se on valoa, liikuntaa. Se on ääntä, väriä. Ja jos tuossa pimeydessä kaikki vastakohtat ovat olemattomia – ei ole mitään vastakohtaa, valoa siis –, se pimeyden kannalta ei ole pimeyttä meidän merkityksessämme, vaan merkitsee se ehdotonta valoa. Jos tuossa ei ole vastakohtaa, niin heti kun ilmennys alkaa, alkaa samalla vastakohta, ne jotka ovat välttämättömiä koko ilmennyksen olemassaololle, jotka sitten myöskin meidän tajuntaamme heijastuvat hyvänä ja pahana: ne

tulevat valon kanssa. Sentähden nimitetäänkin usein noita korkeampia henkisiä voimia, jotka alkavat maailmaa luoda „Lucifereiksi“ eli „Valon tuojiksi“. Me olemme sitten kyllä kristinuskossa vääntäneet sen nimen vastakohtaksi. Emme muista, että se merkitsee „Valon tuoja“, vaan ikäänkuin se olisi „Pimeyden tuoja“, joka tuo pahan maailmaan. Kuitenkin piilee siinä vanha esoterinen totuus. Jolleivät nämä „Logokset“ olisi „Luciferejä“ ja toisi valoa maailmaan, ei olisi myöskään pimeyttä. Ei olisi pahaa ellei olisi hyvää, – hyvää ellei olisi paha. Sillä hyvä ja paha eivät itsessään ole sitä, mitä me kuvittelemme niiden olevan. Meissä, henkiolennoissa, jotka olemme siinä kehitystilassa, että meissä on herännyt eläväksi minuus, joka arvostelee ja punnitsee, nämä vastakohtat ovat olemassa semmoisessa merkityksessä kuin mekin niitä, hyvä – paha sanaa käytämme. Itse asiassa hyvä ja paha ovat olemassa sillä tavalla kuin valo ja pimeys. Emme voi sanoa pimeyttä ja valoa siksi missään moraalisessa merkityksessä. Ne ovat välttämättömiä ilmiöitä. Ilman kärsimystä ei olisi nautintoa; ilman nautintoa ei olisi kärsimystä. Niiden molempien vastakohtien yläpuolelle tulee tajuntamme nousta. Ihminen, joka täällä käy olemassalon koulua, hänen tehtävänsä on nousta vähitellen tajunnassaan kaikkien vastakohtien yläpuolelle ja huomata se totuus, ihmeellinen rauha ja harmonia, joka on kaikkien niiden takana. Ihmisellä ja ihmiskunnalla on sentähden aivan kuin oma kehityksensä, merkityksensä ja tarkoituksensa.